

drugih kmetijskih obrtov za zgornje Primorsko velike važnosti, bilo bi zares velicega pomena, da se vsaj na enem kraji napravi uzorna društvena mlekarica. Jako prikladno mesto za to bi bilo v spodnjih Volčah pri studencu, kjer je zdaj mala kmečka hiša na prodaj; tu bi bila mlekarica ob cesti, v severni legi, imela bi na razpolaga prav hladno vodo in ker bi se naslanjala na hrib, bi se ji lahko priskrbele hladne porabne kleti.

Ponavljam, da treba mlekaricam zgornjega Primorja: dobre vredbe kot vknjižene (registrovane) zadruge z omejenim poroštvom, in izučeni mlekarjev, resničnih strokovnjakov, kakor so na pr. v Bohinju in v Cerknem, potem bode mlekarstvo kmalu razcvetelo in bo prinašalo vsem dotičnim krajem znaten dobiček, tako da se bo gospodarski položaj prebivalstva bistveno izboljšal.

Priredba polja za napravo travnikov in pašnikov.

Vprašanje o pomnožitvi pridelovanja krme je povsod na dnevnem redu in pri sedanjih razmerah naj bi se vsak kmetovalec podvzival, da premeni pripravi svet v travnike ali vsaj v pašnike. Ker je pa uspeh največ odvisen od pravilne priredbe, bode gotovo marsikateri kmetovalec zadovoljen, če ga opozorimo na neke stvari, katerih natančna izpolnitev je neobhodno potrebna, da se posreči celo podjetje. To je na kratko povedano:

Skrbna in globoka priredba sveta, krepko gnojenje in znatna, primerna setev.

Tam, kjer kulturno stanje sveta ni posebno dobro, naj se začne obdelovanje kmalu, ker je potem do zime dosti časa, svet primerno izboljšati. Polje je še v pozni jeseni globoko preorati, čez zimo pa naj ostanejo brazde odprte: dobro je tudi, če se brazdina globočina z dotičnim strojem zrahlja. Zlasti na veliko korist, katera izhaja pri pridelovanju trave od tod, da se svet globoko zrahlja, je posebno paziti: vsled tega ne upliva suša pozneje na zeli tako, kakor sicer.

Ob sebi je umevno, da je potrebno tudi izdatno gnojenje.

Ker pa nedostaje tudi najboljšemu hlevnemu gnoju zadostna množina fosforjeve kisline, čestokrat tudi kalija in apna, je neobhodno treba, porabiti umetno gnojilo. Paziti je zlasti na taka gnojila, katera ne pospešujejo samo in takoj rast zeli, nego katera tudi več let uplivajo. Taki gnojili sta zlasti Thomasova žindra in kajnit. Teh je dati zemlji v znatni množini, vsaj po 20 do 25 stotov na hektar. Mogoče je pač, da si dotičnemu svetu pomore z naknadnim gnojenjem, ali priporočati je, že iz začetka spraviti v zemljo zadostno množino hranišnih snovij

Najboljše je, če se rečeni gnojili raztrosita, ker se pri poznejšem delovanju dobro pomešata z zemljo in primerno razdelita.

Kar se končno tiče izbere in množine rastlin, ktere se hoče sejati, naj nihče ne varčuje pri množini se-

mena; zeli za krmo se nikdar pregosto ne sejejo; gosta setev ima to prednost, da pokrijejo zeli zemljo popolnoma, vsled česar ne more plevel na dan. Paziti je tudi, da so razne zeli kolikor je sploh mogoče, pomešane, kajti to ima prednost, da se pospešuje rast nekaterih zeli, ako drugi vrsti razmere niso ugodne.

Poučni in zabavni del.

Fox in Pitt.

(Poglavje iz angleške zgodovine.)

(Dalje.)

William Pitt mlajši je bil tretji sin lorda Chatama. katerega je bil kralj Jurij III imenoval grofom in perom. Rodil se je na potovanji svojih starišev po Evropi in sicer na Francoskem dne 28. maja 1759. I. Pitt je bil telesno jako slaboten ali izvedno nadarjem. Do 14. leta je imel znanega kanonika dr. Wilsona za vzgojitelja, potem pa poznejšega škofa Prettymana. Na vseučilišču v Cambridgu, pri političnih debatah, katere se prirejajo mej dijaki, se je odlikoval tako kot spreten debatêr kakor kot jako omikan politik. Pitt je bil izredno marljiv in je živel jako redno. Ni se udeleževal pijanjčevanj, ampak ves svoj čas vestno porabljal za studije. Le na ta način je bilo možno, da je že v mladih letih ne samo spoznal vso klasiško literaturo, ampak se tudi temeljito izobrazil v zgovini, v pravoslovju in v nacionalni ekonomiji. Pitt je bil prav tako kakor Fox veren sin svoje domovine in jo je ljubil od srca, ne da bi kdaj samo količkaj mislil na svojo korist. A dočim je bil Fox vedno prijazen in ljubeznjiv, dočim je bil z vsem srcem oklenil vse človeštvo, je bil Pitt hladen ko led, nekak Katon. Foxovo genijalnost in obsežno svetovno omiko, Foxovo bogato in najznamenitejše ideje stvarjajočo fantazijo je nadomestoval z jasnostjo in ostroumnostjo in temeljitim poznavanjem svojih strok. Fox je bil fenomenalen govornik, kateri je s sigurno roko znal ubrati vsako struno, Pitt ni nikdar nikogar navdušil, nikdar nikogar razgrel, ali znať je svojega nasprotnika uničiti s svojo treznostjo in sigurnostjo. Fox je bil bolj poetična in filozofična natura, Pitt popolnoma prozajična, matematična, jedino za materijelna vprašanja zanimajoča se natura; Pitt je bil samo in jedino Anglež, Fox pa najprej človek in je zato se tudi kot Anglež daleč nadkrijal Pitta.

Že l. 1781., v starosti 21 let, je bil Pitt izvoljen v angleški parlament in je koj s svojim prvim govorom, kateri je razodel njegovo temeljito in obrezno znanje vseh finančnih zadev, obudil največje senzacijo. Odlikoval se je v parlamentu tako, da je že v starosti 20 let bil imenovan kancelarjem državnega zaklada in v starosti 24 let prvim ministrom velike Britanije.

Pitt ni bil nikdar tako kakor njegov oče, ali kakor njegov nasprotnil Foxa zavzet za napredovanje človeštva, za svobodo in za ljudske pravice, toda v začetku svoje državniške karijere, ko je, po želji svojega očeta, sedel